

Asiantuntijat uskovat tekoälyyn enemmän kuin yrittäjät sitä hyödyntävät

18.6.2026

Global Entrepreneurship Monitor Suomi 2025/2026 -tutkimuksen (Björk ym., 2026) tulokset osoittavat, että tekoäly nähdään yritystoiminnassa merkittävänä tulevaisuuden mahdollisuutena, mutta sen käytännön hyödyntäminen pk-yrityksissä etenee huomattavasti hitaammin kuin asiantuntijanäkemykset antaisivat odottaa. Tämä ristiriita näkyy erityisesti asiantuntijoiden ja yrittäjien näkemysten välillä: asiantuntijat tarkastelevat tekoälyä strategisena kilpailutekijänä ja liiketoiminnan kehittämisen mahdollistajana, kun taas yrittäjien vastauksissa korostuvat käytännön hyödyt, resurssikysymykset ja käyttöönoton haasteet.

Suomalaisyrittäjät suhtautuvat tekoälyyn varovaisemmin kuin vertailumaissa

GEM-tutkimuksen tulokset osoittavat, että suomalaiset yrittäjät suhtautuvat tekoälyn merkitykseen varsin varovaisesti myös kansainvälisessä vertailussa. Lähes puolet suomalaisista varhaisen vaiheen yrittäjistä (TEA) ja vakiintuneista yrittäjistä (EBO) arvioi, ettei tekoäly ole heidän liiketoimintamallinsa tai strategiansa kannalta tärkeä nyt tai seuraavan kolmen vuoden aikana. Vain 15 prosenttia suomalaisista varhaisen vaiheen yrittäjistä piti tekoälyä tällä hetkellä erittäin tärkeänä liiketoiminnalleen. Tällä tuloksella Suomi sijoittui toiseksi viimeiseksi korkean tulotason GEM-maiden vertailussa.

Suomalaiset yrittäjät arvioivat tekoälyn, pilvipalveluiden ja data-analytiikan merkityksen yleisesti

matalammaksi kuin yrittäjät vertailumaissa. Pilvipalvelut nähtiin tärkeimpänä teknologiana: noin neljännes suomalaisista yrittäjistä piti niitä erittäin tärkeinä liiketoiminnalleen. Data-analytiikan ja tekoälyn merkitys arvioitiin selvästi tätä matalammaksi.

Suomi sijoittui myös tekoälyn tulevaa merkitystä koskevassa vertailussa aivan häntäpäähän korkean tulotason maiden joukossa. Vain 17 prosenttia suomalaisista varhaisen vaiheen yrittäjistä arvioi tekoälyn olevan erittäin tärkeä osa liiketoimintaa kolmen vuoden kuluttua.

Asiantuntijat korostavat osaamisen ja kehittämisen merkitystä

Asiantuntija-arvioissa tekoälyyn suhtaudutaan yrittäjiä myönteisemmin. Sekä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Baltian maissa asiantuntijat tunnistivat vahvasti tarpeen kehittää ja ottaa käyttöön tekoälyratkaisuja yrityksissä. Erityisesti Liettuassa ja Ruotsissa asiantuntijat arvioivat yritysten tekoälykehityksen ja työntekijöiden tekoälyosaamisen hieman Suomea korkeammalle tasolle. Suomessa puolestaan korostui luottamus koulutukseen ja tekoälyyn liittyvän osaamisen saatavuuteen.

Asiantuntijoiden näkemyksissä tekoäly liittyy vahvasti yritysten kehittämiseen, osaamisen vahvistamiseen ja tulevaisuuden kilpailukykyyn. Samalla asiantuntijat nostavat esiin myös dataturvallisuuden, eettiset kysymykset ja kuluttajien luottamuksen merkityksen tekoälyn käyttöönotossa.

Yritysten arjessa tekoälyä hyödynnetään vielä rajallisesti

Yrittäjien vastauksissa kuva on huomattavasti käytännönläheisempi. Vaikka tekoälyn mahdollisuudet tunnistetaan, sen käyttö keskittyy usein yksittäisiin sovelluksiin, kuten markkinointiin, tekstintuotantoon, ideointiin tai hallinnollisten tehtävien automatisointiin. Strateginen hyödyntäminen tai tekoälyn integroiminen yrityksen ydintoimintaan näyttää olevan vielä suhteellisen harvinaista. Lehtisen (2026) mielestä osansa voi olla myös suomalaisella varovaisella yrityskulttuurilla.

Tulokset viittaavat siihen, että yrittäjien ja asiantuntijoiden näkemyksissä on eräänlainen implementaatiokuilu. Asiantuntijat tunnistavat tekoälyn potentiaalin hyvin vahvasti, mutta pk-yritysten arjessa sen hyödyntäminen etenee huomattavasti hitaammin. Kyse ei välttämättä ole kielteisestä suhtautumisesta tekoälyyn, vaan pikemminkin siitä, että yrittäjien käytännön toimintaympäristö asettaa käyttöönotolle konkreettisia rajoitteita.

Raportin perusteella yrittäjien suurimmat odotukset tekoälyn hyödyistä liittyvät tuottavuuden ja operatiivisen tehokkuuden paranemiseen. Näin arvioi 36 prosenttia suomalaisista varhaisen vaiheen yrittäjistä ja 17 prosenttia vakiintuneista yrittäjistä. Myös uusien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen nähtiin tärkeänä mahdollisuutena.

Tietoturva ja eettiset kysymykset herättävät huolta

Positiivisten odotusten rinnalla yrittäjät tunnistivat myös merkittäviä riskejä. Suurimmat huolet liittyivät tietoturvaan ja yksityisyyden suojaan, jotka nousivat kaikissa vertailumaissa keskeisimmäksi tekoälyn negatiiviseksi vaikutukseksi. Lisäksi suomalaiset yrittäjät nostivat esiin eettiset ongelmat tekoälyn päätöksenteossa sekä käyttöönoton kustannukset ja haasteet.

Erityisesti vanhemmat yrittäjät suhtautuivat tekoälyn eettisiin kysymyksiin muita kriittisemmin. Sen sijaan korkeasti koulutetut, 25–44-vuotiaat ja miehet arvioivat tekoälyn merkityksen hieman muita myönteisemmäksi sekä nykyhetkessä että tulevaisuudessa.

Suomen vahvuus voi löytyä osaamisesta

Kansainvälisessä vertailussa Suomen vahvuutena näyttäytyy erityisesti koulutus ja osaamisen kehittäminen. Asiantuntijat arvioivat koulutuksen ja tekoälyyn liittyvän osaamisen saatavuuden Suomessa suhteellisen hyväksi. Tämä voi muodostua merkittäväksi kilpailueduksi, jos osaaminen onnistutaan muuttamaan konkreettisiksi yritystason ratkaisuiksi.

Tulokset korostavatkin tarvetta käytännönläheiselle tuelle, helposti omaksuttaville tekoälyratkaisuille ja yrittäjien arkeen sopiville käyttötavoille. Yritykset eivät välttämättä tarvitse lisää yleistä keskustelua tekoälystä, vaan konkreettisia esimerkkejä siitä, miten teknologia voi helpottaa juuri heidän liiketoimintaansa ja päivittäistä työtään.

Optimismi ei yksin riitä

Asiantuntijoiden ja yrittäjien näkemykset eivät varsinaisesti ole ristiriidassa keskenään. Ne heijastavat pikemminkin erilaisia näkökulmia samaan ilmiöön. Asiantuntijat tarkastelevat tekoälyä strategisena mahdollisuutena ja tulevaisuuden kilpailutekijänä, kun taas yrittäjät arvioivat sitä arjen toteutettavuuden, resurssien ja konkreettisten hyötyjen kautta.

Juuri tämän näkökulmaeron tunnistaminen voi olla keskeistä myös tekoälypolitiikan ja yrityspalvelujen kehittämisessä. Jos tekoälyn käyttöönottoa halutaan vauhdittaa pk-yrityksissä, tarvitaan optimismia enemmän käytännönläheisiä ratkaisuja, helposti saavutettavaa tukea ja yrittäjien arkeen sopivia käyttötapoja.

Tämä artikkeli kuuluu Global Entrepreneurship Monitor Suomi 2025/2026 -tutkimusta käsittelevään artikkelisarjaan. GEM-tutkimusta toteuttavat Suomessa Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu osana kansainvälistä Global Entrepreneurship Monitor -tutkimuskonsortiota. Suomen tutkimusta ovat rahoittaneet Suomen Yrittäjät, Keskitien säätiö, Säästöpankki Optia ja Töysän Säästöpankkisäätiö.

Sarjassa aiemmin ilmestyneet:

Suomi on ehkä onnellisin maa, mutta ei yritteliäinHyvät rakenteet eivät yksin tee yrittäjyyskulttuuriaSukupuolten välinen yrittäjyyskuilu hidastaa Suomen uudistumistaNuoret näkevät yrittäjyydessä enemmän mahdollisuuksia kuin muu Suomi**Sanna Joensuu-Salo, Anmari Viljamaa** ja **Elina Varamäki**
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Pauliina Björk, Martti Saarela, Nafisa Yeasmin, Robert van der Have, Ossi Kotavaara ja **Matti Muhos**
Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti

Lähteet

Björk, P., Joensuu-Salo, S., Viljamaa, A., Saarela, M., Yeasmin, N., van der Have, R., Kotavaara, O., Varamäki, E., & Muhos, M. (2026). *Global Entrepreneurship Monitor 2025/2026 Finnish Report* (Publications of the University of Oulu Kerttu Saalasti Institute, 4/2026). University of Oulu Kerttu Saalasti Institute. https://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202604012418

Lehtinen, P. (5.5.2026). Tekoälyn vallankumous lässähti heti. *Kauppalehti*, 15B.